

REPERE

CURRICULARE ACTUALE

EDITURA PARALELA 45

ACCENT PE REPERE

- p. 6 **De ce vocile pe care le auzim în această revistă merită ascultate?**, Camelia Burcioiu
- p. 8 **Performanța la școală, între pasiune și sacrificiu**, Cătălina Bălan
- p. 12 **„Există speranță pentru democrație în educație și educație pentru democrație?”**, Daniela Palade Teodorescu
- p. 14 **A alege o ocupație înseamnă a alege un stil de viață**, Mircea Miclea
- p. 20 **Nu există drum greșit atâta vreme cât ești sincer cu tine**, Ileana Vlasie
- p. 24 **Olimpicul român, această ființă mitologică. Sau despre profesorii care cresc unicorni**, Nicoleta Simionescu
- p. 28 **Profesorul poate aștepta și o viață să întâlnească elevul potrivit care să performeze la olimpiade**, Grigoruță Oniciuc
- p. 34 **Ce înseamnă educație de performanță? Cum sunt elevii care fac performanță? Cum arată școlile, liceele, universitățile care reușesc să facă educație de excelență și să sprijine elevii/studentii să facă performanță?**, Carmina-Daniela Vakulovski
- p. 38 **Nu ne naștem profesori, ci devenim profesori. Elevii sunt cu adevărat experții în depistarea imposturii**, Mirela Ștețco
- p. 46 **Profesori la tablă. Despre libertate, vocație și inteligența artificială**, Diana Iepure

ÎNVĂȚĂMÂNT PREȘCOLAR

- p. 52 **Vocea părintelui: Diferența fundamentală între grădinița britanică și cea românească (fie ea privată, fie publică) ține de autonomia copilului**, Roxana Dumitrache

ÎNVĂȚĂMÂNT PRIMAR

- p. 56 **Primii pași la școală cu Portocală! Ghidul vesel al clasei pregătitoare, cu platformă digitală gratuită!**
- p. 68 **Vocea părintelui: Sistemul de învățământ pune în continuare accentul pe latura cognitivă, în timp ce partea emoțională este adesea lăsată în umbră**, Mihnea Rașcă

ÎNVĂȚĂMÂNT GIMNAZIAL

- p. 70 **Regula de bază a performanței este să îți placă foarte mult domeniul în care activezi. Nu competiția e pe primul loc, ci bucuria de a ajunge să fii competitor**, Flavian Georgescu
- p. 74 **Vocea elevului: Participarea la olimpiade îți oferă o imagine bună, te învață cum să îți gestionezi emoțiile, cum să înveți structurat și să fii constant în ceea ce faci**, Sandra Paul
- p. 78 **Vocea părintelui: Educația depășește spațiul clasei și este o construcție comună, de familie, profesori, mentori, antrenori și copil, în care dialogul și susținerea reciprocă sunt esențiale**, Andreea Paul
- p. 86 **Vocea elevului: Există o școală sau un fel de predare care ar putea mulțumi pe toată lumea?** Ecaterina Costin
- p. 90 **Vocea părintelui: Părintele nu poate delega complet educația către școală, dar nici nu poate înlocui rolul profesorului**, Dragoș Costin

ÎNVĂȚĂMÂNT LICEAL

- p. 96 **Olimpici sau nu, reprezentanții Gen Z pot fi cucerți prin *reverse mentoring* – învățăm și noi de la ei, nu doar ei de la noi**, Dana Postolache Lucaveski
- p. 100 **Vocea elevului: Faptul că am reușit locul I la olimpiada națională m-a ajutat să-mi dau seama că nu trebuie să fiu perfectă, ci doar să nu mă opresc**, Diana Clepș
- p. 106 **Vocea părintelui: Copiii ne privesc mereu, în tăcere, dar cu multă atenție. Uneori, copilul învață de la părinți și ceea ce nu vrea să devină**, Corina Clepș
- p. 112 **Platanii din Samothraki. O căutare care transcende vârsta**, Nicoleta Schițco
- p. 116 **Literatura ca mod de viață**. Un interviu cu Delia Calancia & Vlad Iordache-Grigore, realizat de Nicoleta Schițco
- p. 130 **Ecouri de lectură: 1994** de Mugur Grosu, Anabela Dragnea & Daria Bejan

ÎNVĂȚĂMÂNT SPECIAL

- p. 136 **Visez că vom ajunge într-o zi în care fiecare copil surd din România va primi educația pe care o merită**, Lena Lazăr Dermengiu
- p. 142 **Vocea părintelui: Pentru părinții copiilor cu dizabilități, fiecare zi de școală e o zi de luptă**, Mihaela Lupu

ASOCIAȚII DE EDUCAȚIE *Un capitol îngrijit de Daniela Palade Teodorescu*

- p. 146 **O nouă lecție de învățat în familie** – cum punem întrebări inteligente pentru a primi răspunsuri autentice. Conversații jucăușe cu Cristina Onofrei
- p. 150 **Asociația Kinetobebe** – susține performanța școlară a elevilor cu ajutorul tehnologiilor inovatoare
- p. 154 **Ortho Institute** – un reper în educația pentru sănătate și dezvoltare armonioasă a copiilor școlari
- p. 158 **Dual NextGen** – construim punți reale între școală și piața muncii

MASS-MEDIA ȘI EDUCAȚIE

- p. 164 **„E timpul pentru carte”, un proiect al Revistei *Timpul* din România, ediția din Republica Moldova**. Un interviu cu Maria Ivanov
- p. 168 **„E nevoie de o școală care să-i pregătească pe elevi pentru viață, nu doar pentru examene”**. Un interviu cu Mihaela Crăciun

**DE CE VOCILE PE CARE LE AUZIM
ÎN ACEASTĂ REVISTĂ MERITĂ ASCULTATE?**

**Camelia
Burcioiu**

**Proprietară și administratoare
a Editurii Paralela 45**

Ce voce ne trezește interesul, care ne emoționează mai mult?

A cui voce e mai puternică?

Cum deosebim vocea părintelui de a elevului sau de a profesorului?

Este suficientă intonația pentru a depista emițătorul:

- voce răgușită – reiterări;
- voce imperativă – reguli;
- voce asertivă – argumente;
- voce clopoțel – joacă;
- voce duioasă – mângâiere;
- voce oftată – neputință, ajutor;
- voce lamentată – îngrijorare;
- voce entuziastă – triumf;
- voce șoptită – timiditate;
- voce interogativă – curiozitate, cunoaștere;
- voce afirmativă – apreciere, validare;
- voce exclamativă – recunoaștere.

Și, sigur, lista poate continua.

Au ceva în comun?

Sunt întrebări pe care mi le-am pus gândindu-mă că voi putea face o structură, o ierarhie, ceva care să mă ajute să răspund.

Cel mai simplu e să asociez fiecărui vorbitor un tip de voce sau, așa cum am învățat în clasele primare, să folosesc „mulțimile” :).

Observație: fiecare voce se potrivește oricăruia dintre vorbitori.

Concluzie sau răspuns la întrebări: vocea profesorului, cea a elevului și cea a părintelui merită în egală măsură ascultate, pentru că ne trezesc, pentru că sunt puternice, pentru că vorbesc o limbă emoțională care atinge cele mai sensibile corzi, ajutând la construirea unor relații profunde care dau încredere, speranță, reușită.

PERFORMANȚA LA ȘCOALĂ, ÎNTRU PASIUNE ȘI SACRIFICIU

**Cătălina
Bălan**

**Directoare de Marketing
și PR a Editurii Paralela 45**

La începutul anului, când lansăm numărul 1/2025 al revistei *Repere curriculare actuale*, nimeni nu bănuia cât de provocatoare avea să devină, pentru mediul școlar, perioada următoare, din iunie până în noiembrie, când, iată, lansăm un nou număr al revistei. Măsurile de austeritate și reformele prevăzute în sectorul educației ar fi bulversat cu asupra de măsură un echilibru și așa fragil, dacă nu ar fi fost menținut cu dificultate de motivația și devotamentul unor profesori, ale unor elevi și ale unor părinți, care se încapățânează să muncească, ignorând sincopel și subfinanțarea.

În acest interval, echipa și comunitatea coagulată în jurul platformei *Repere curriculare actuale* au continuat dezbaterile despre rolul profesorului și al școlii astăzi, când provocările cărora trebuie să le facă față cei implicați în învățământ sunt din ce în ce mai diverse și mai surprinzătoare. Întâlnirile cu profesorii, care au avut loc la București și la Chișinău, ne-au confirmat nevoia de a dezvolta proiectul. E limpede că, la nivel societal, percepția asupra valorilor și a reperelor în educație s-a metamorfozat, noua realitate de la catedră nefiind pe deplin înțeleasă. Dacă „valorile s-au dovedit a fi foarte predictibile pentru ceea ce dă sens și satisfacție”, cum spune Mircea Miclea, atunci ne încapățânăm să readucem în discuție, iar și iar, reperele după care se ghidează toți cei care contribuie, într-un fel sau altul, la pregătirea noilor generații.

Astfel, și în acest număr al revistei *Repere* veți găsi interviuri, eseuri, recenzii care oferă niște ferestre autentice către felul în care arată astăzi sistemul de învățământ din România. Tematica numărului este performanța: i-am invitat pe colaboratorii noștri să ne împărtășească din experiența lor, fie ea de elevi olimpici sau medaliați la concursuri internaționale, de părinți, de mentori sau de profesori. A rezultat o imagine variată, cu multe perspective despre rolul fiecăruia dintre actorii implicați în obținerea reușitei școlare, a împlinirii nu doar academice și vocaționale a tinerilor, ci mai ales a împlinirii lor umane.

Capitolul care deschide revista, *Accent pe repere*, aduce împreună vocile unor profesori și experți în educație, care, pe lângă lucrul obișnuit de la clasă, se ocupă și de cultivarea excelenței sau, așa cum spune Nicoleta Simionescu, de creșterea unor unicorni, a unor elevi care muncesc pentru rezultate excepționale. Ce au în comun mărturiile acestor profesori? Fiecare arată că performanța, excelența, recunoașterea se obțin mai ales cu eforturi și resurse ce depășesc cu mult cadrul școlar, antrenându-i nu numai pe ei, ci și pe elevi și pe părinți într-un parcurs pe cât de satisfăcător, pe atât de dificil de navigat. Mai iese la iveală și nevoia ca echipa elevi-părinți-profesori să fie una funcțională, în care fiecare parte să-și înțeleagă rolul, perimetrul ideal de acțiune, dar și să-și îndeplinească responsabilitățile.

Și, atunci, cum evoluează rolul profesorului într-un sistem educațional aflat sub o presiune enormă pentru obținerea rezultatelor, într-un context social și economic la fel de tensionat? Un posibil răspuns vine din partea Mirelei Ștețco, care propune o redefinire a profesiei de pedagog: „să înțelegem că a educa nu este despre a preda o anumită materie de studiu, nici despre «a vedea copiii zâmbind», ci este despre capacitatea cadrului didactic de a antrena minți și caractere”.

Dar ce înseamnă, de fapt, educație „de top”? Cine măsoară excelența în sistemul educațional din România? Carmina-Daniela Vakulovski semnează un articol amplu, analizând în detaliu elementele, instituțiile, legile și cutumele din România, ce definesc cadrul performanței școlare. Și nu ne limităm la a semnală doar lucrurile care pot fi îmbunătățite. În paginile revistei **Repere curriculare actuale**, profesorii vin cu propuneri concrete pentru remedierea problemelor din sistemul educațional. Grigoruță Oniciuc include, în topul recomandărilor sale, „regândirea statutului social al cadrului didactic; având în vedere inerția evidentă la schimbări din sistemul educațional”.

Dragi prieteni, vă invităm să citiți în paginile numărului 2/2025 al revistei **Repere curriculare actuale** mărturii ale profesorilor, ale părinților și ale elevilor din toate etapele ciclului preuniversitar, de la cel preșcolar la cel liceal, incluzând și învățământul special. O premieră este și reprezentarea în proiect a vocii studentului. Astfel, liceenii află, de la Ileana Vlasie, cum ar putea să-și construiască parcursul academic pentru a selecta cea mai potrivită opțiune de licență. Veți găsi în revistă și informații despre asociații din educație, dar și despre jurnaliști culturali ale căror proiecte susțin comunități dintre cele mai diverse, atât din România, cât și din Republica Moldova. Odată cu acest nou număr al revistei, adăugăm niște piese la puzzle-ul uriaș al sistemului educațional preuniversitar de la noi, încercând să oferim vizibilitate și o platformă de dezbateri actorilor care-l formează.

Lectură plăcută!

Cătălina Bălan

REVISTA *REPERE CURRICULARE ACTUALE* ESTE DISPONIBILĂ ȘI ONLINE

WWW.REPERE.EDITURAPARALELA45.RO

**„EXISTĂ SPERANȚĂ PENTRU
DEMOCRAȚIE ÎN EDUCAȚIE ȘI
EDUCAȚIE PENTRU DEMOCRAȚIE?”**

**Daniela Palade
Teodorescu**

**Jurnalistă,
trainer educațional**

Dificil moment pentru educația din România... pentru toți actorii ei, elevi, părinți, profesori. Prea multă revoltă, vrajbă, confuzie, lipsă de direcție și de sens.

Paradoxal, cu cât ne e mai la îndemână accesul la o multitudine de informații, cu atât ne e mai greu să găsim drumul către un mod de învățare eficient, relevant pentru aceste vremuri în continuă transformare. Abundența, prosperitatea economică, inovația tehnologică nu garantează absența inechităților sociale, a marginalizărilor, a decalajelor între generații. Ce ne lipsește în această eră a tuturor posibilităților pentru educație? Poate mai mult spirit de echipă, mai puțin individualism, un mod de învățare colaborativ?

E ceea ce am învățat de la olimpicii pe care i-am intervievat în această ediție – indiferent de cât de competitiv ești în plan individual, nu poți excela în afara echipei – cea pe care o faci cu mentorul, profesorul care te ghidează, cu coechipierii, cu părinții care te susțin din umbră. În afara acestui ecosistem, nu poți performa. E lecția pe care o avem de învățat în școală, dar și ulterior, pe piața muncii.

La final, un gând de la profesoara Mirela Ștețco, pe care am avut privilegiul să o intervievez în această ediție: „[...] elevii nu învață de la profesorii pe care nu-i plac și pe care nu-i respectă. De la profesorii care nu-i văd, în toată măreția vulnerabilității lor. De la profesorii care nu-i aud și nu-i valorizează. De la profesorii care nu îi provoacă constant și care nu au standarde înalte. Care nu sunt pasionați de disciplina lor. Care uită să fie oameni înainte de a fi profesori.” Sunt puțini astfel de profesori, dar pe mulți dintre ei îi găsiți în fiecare ediție a acestei reviste. Ei sunt oazele de normalitate care ne dau speranța că educația în România e pe cale să-și regăsească busola.

Paul R. Carr, profesor de științele educației în Canada, ne lansează o întrebare la care merită să reflectăm: „Există speranță pentru democrație în educație și educație pentru democrație? Fără o reflecție profesională responsabilă nu există prea multă speranță, nici pentru predare, nici pentru democrație. Nu educația mă sperie, ci educatorii...”